De ce cad îngerii

Ați auzit de seniorul Campastrella? S-ar putea să nu fi auzit de el, deși, dacă v-ați încumetat vreodată către Florența dinspre Bologna, imediat ce treceți munții, aproape de Prato, nu aveți cum să nu vă întâlniți cu vameșii lui. Este un senior cam ursuz și sătenii din Campastrella îl socotesc în egală măsură bandit și scrântit. Are un castel dărăpănat de unde scrutează satul și din care derbedeii din suita lui ies în răstimpuri să vămuiască drumeții care trec spre și dinspre munți. Din ce v-am spus până acum v-ați dat seama că satul se numește Campastrella și este situat într-o vale, iar castelul este cățărat pe coasta unui deal. Ar fi bine să fiți atenți la aceste detalii, peste care eu s-ar putea să trec cu ușurință, deoarece nu sunt un povestitor foarte bun, pe de o parte, pe de alta, sunt născut în acest sat, așadar mi se pare firesc să presupun cunoscute anumite lucruri.

Singurii cu care seniorul se înțelegea de minune erau călugării iezuiți care tocmai se aciuiseră pe dealul celălalt, astfel încât satul era ținut bine în clești. Și drumul la fel. Când oamenii lui Campastrella oboseau veneau călugării și împlineau ceea ce nu făcuseră aceștia. De aceea regiunea începuse să fie ocolită de călătorii prudenți și cu mai multă minte sau care nu erau foarte grăbiți. Apariția unei figuri noi începuse să fie un eveniment pentru sătenii din vale. Dacă ați fost atenți, ar trebui să vă imaginați cele două dealuri printre care trecea drumul către Bologna și unde se afla satul.

Este timpul să spun că eu mă numesc Cosimo și sunt fiul unui sătean cândva, înstărit din satul cu pricina. Pe tatăl meu tot Cosimo îl chema și avea un han unde, odinioară, când eram un țânc, era plin de drumeți, și de aici ieșeau bani frumoși. Pe banii aceștia am stat o perioadă la Florența, la un grămătic socotit destul de înțelept și care s-a străduit să-mi deschidă mintea învățându-mă o mulțime de lucruri despre lume și despre cer și despre alte științe și arte. Gândul tatei era să urmez o universitate și apoi să îmbrac haina preoțească. Dar lucrurile nu au mers așa cum a dorit.

Mai întâi a fost sminteala seniorului Campastrella care a dus încet la ruinarea ținutului, apoi au fost iezuiții. Așa că s-a ales praful de hanul tatei și a trebuit să mă întorc de la Florența. Nu pot să spun că acest lucru m-a necăjit din cale afară, stătusem destulă vreme acolo ca să-mi dau seama că nu eram un bun învățăcel. Dar, la scurt timp, tata a intrat în conflict deschis cu seniorul și apoi a murit de inimă rea. Abia mă întorsesem și, mărturisesc că îmi era dor de viața dulce din sat. Am constatat destul de curând că multe lucruri se schimbaseră.

Acum, dacă nu ați obosit, am să vă relatez faptele pentru care mă aflu în fața domniilor voastre. Totul a început cam la trei luni după întoarcerea mea acasă și cam la două după ce îl înmormântasem pe tata. Era o dimineață ploioasă de iunie. Stăteam în cumpănă, dacă să vând moștenirea și să plec aiurea în lume sau dacă merita să rămân pe mai departe în satul de care eram totuși legat, dar care se schimbase într-un mod subtil și neplăcut de când plecasem. Am auzit un tunet puternic și o lumină orbitoare a inundat ograda. Totul a durat mai puțin de o clipă și m-am temut că picase trăznetul peste casa mea. Apoi, după ce tunetul s-a risipit, am auzit hărmălaie dinspre cotețul păsărilor. Am ieșit degrabă

afară, convins de tot ce putea fi mai rău. Aveam să mă înşel. Nu trăznetul coborâse peste ogradă ci altceva, mult mai frumos şi înfricoşător. Acoperişul din lemn al coteţului se rupsese şi dintre sfărâmături se iţea o arătare bizară. Părea a fi om, dar oarecum diferit. O pereche uriaşă de aripi se zbătea în spatele lui, într-un efort sacadat de eliberare. Am încremenit, şi cred că aveam o figură caraghioasă de vreme ce fiinţa ciudată începu să râdă la vederea mea.

– Mai bine vino şi dă-mi o mână de ajutor, îmi zise, şi am observat că avea un puternic accent latin.

Mi-am făcut cruce şi am început să mă rog, dar m-a întrerupt grăbit:

– Lasă astea, o să te rogi mai târziu, ajută-mă să ies de-aici.

Aripile uriaşe păreau să-l încurce teribil. I-am dat o mână de ajutor, întocmai cum îmi ceruse, l-am scos dintre sfărâmăturile acoperişului şi l-am sprijinit, în drum spre casă, pentru că şchiopăta uşor. L-am întrebat dacă se lovise rău şi mi-a răspuns că orice înger căzut la început şchioapătă.

S-a aşezat la masă chiar pe locul unde stătusem eu mai înainte. Acum gândiţi-vă, dacă ar cădea un înger peste voi, aşa, din senin sau, mai bine zis, din cerul înnourat, cum v-aţi comporta? L-aţi invita în casă şi aţi sta la taifas cu el despre cum mai merg treburile cereşti? Sau aţi rămâne pironiţi locului şi fără de grai. Eu am ales varianta a doua, ceea ce a atras protestele făpturii care picase, probabil, din cauza tunetului sau poate că fusese pricina tunetului şi a luminii orbitoare pe care o văzusem cu câteva clipe mai înainte.

– Nu mai sta acolo, în pragul uşii, pune te rog obloanele, pentru că nu vreau să atrag atenţia cuiva.

– Păi, deja ai atras atenţia mea, am observat eu privind nu tocmai încântat la coteţul dărâmat şi la găinile care se risipeau prin curte. De sus continua să plouă netulburat. Părea că nimic nu se întâmplase, nimic ieşit din comun, vreau să zic.

– Nu te mai gândi la păsări, o să le strângi mai târziu, a spus îngerul privind jur împrejur.

Zăbovi cu privirea pe o policioară unde se odihneau câteva bucoave vechi pe care le adusesem cu mine de la Florenţa. Acest lucru păru să-i facă bine.

– Iartă-mă că am râs mai înainte, dar aveai o figură... Probabil că suntem amândoi la fel de speriaţi şi de tulburaţi. Ai mai văzut până acum vreun înger căzut?

– Păi... Chiar eşti înger? Poţi să zbori cu aripile alea sau doar te prefaci?

– Pot să zbor, pentru că sunt un înger şi oricât ar părea de ciudat, din când în când, ne mai şi prăbuşim.

Punând cap la cap ceea ce învăţasem la oraş de la grămăticul meu, a trebuit să admit că îngerii se pot prăbuşi, deşi astfel de evenimente sunt extrem de rare.

– Aşa că linişteşte-te, nu ţi se va întâmpla nimic rău din pricina mea. Dacă o să-mi dai puţin ajutor şi dacă nu începi să urli prin tot satul că am picat aici.

Primul impuls acesta ar fi fost, să dau fuga şi să-i anunţ pe toţi despre minunea care tocmai se întâmplase. Am stat în cumpănă şi i-am dat dreptate, dacă anunţam ceea ce vedeam s-ar fi strâns o gloată curioasă în bătătura mea, ceea ce ar fi atras, cu siguranţă, atenţia seniorului sau a iezuiţilor sau poate a amândurora, lucru de care nu aveam cum să fiu prea fericit.

– Ascultă, i-am zis, te pot ajuta, cu toate că nu ştiu cum, adică vreau să spun că doresc să te ajut, dar ceea ce-mi spui tu este atât de... Adică, cum pot îngerii să cadă, ordinea cerească este pusă la îndoială de tine. Şi pretinzi că eşti un înger.

– Nu pretind, sunt ceea ce sunt. Îngerii pot cădea şi basta.

Trebuie să recunosc că nu prea aveam cum să explic. Puneţi-vă în locul meu. Acum, desigur, se vor găsi unii să pretindă tot felul de încercări la care să fi fost supus presupusul înger ca să demonstreze originea sa divină. Domniile vostre trebuie să recunoască totuşi insolitul situaţiei, în felul acesta devine explicabilă atitudinea mea de atunci şi de mai târziu. Aşa cum veţi vedea.

Am tras obloanele de la ferestre, deşi

acest lucru putea să atragă atenţia vreunui trecător curios. Dar mă gândeam şi la ploaie, cin' să apară pe uliţă când din cer cădea cu înverşunare o ploaie măruntă şi rece cum rar vezi la început de vară. L-am privit cum şedea la masă, poate îi era foame, dar cum poate să-i fie foame sau sete unui înger? În fond, ce ştiu îngerii să facă, mă întrebam. Să zboare, să-L laude pe Dumnezeu, să vegheze şi să se roage. Şi să se prăbuşească. Nu ar fi fost, desigur, primul. Lucifer, vade retro... ar fi fost primul. Dar acela fusese azvârlit, comparaţia era deplasată. Au fost îngeri care s-au pogorât şi au avertizat, au atras luarea aminte. Uneori lumea s-a îndreptat, alteori nu. De cele mai multe ori nu.

– Ai putea acum să încerci să te înalţi. Sau te afectează ploaia? Sau nu eşti înger?

M-a privit trist. Apa se strângea încet în băltoace mici la picioarele lui. Era desculţ, părul lung şi auriu se răsfirase în şuviţe ude peste umerii lui. Pe cât îmi dădeam seama, purta o singură cămaşă lungă, iar aripile care păreau să iasă direct din ţesătură fremătau uşor, ca şi cum ar fi fost animate de o voinţă proprie.

– Haide, l-am îndemnat, zboară acum, afară nu este nimeni care să te vadă, dacă asta te deranjează.

– Nu pot să o fac aşa, a mărturisit el. Am nevoie de ajutorul tău, şi acesta este credinţa.

– Adică..., am început eu, dar nu am apucat să-i spun ce gândeam atunci, pentru că în ograda mea începuseră să se audă paşi şi glasuri şoptite.

– Repede, ascunde-mă, m-a rugat!

Eu însă am dat din umeri. Unde puteam să-l ascund, odaia nicicând nu păruse mai goală şi mai săracă decât atunci. Pivniţa i-ar fi oferit ceva adăpost, dar pentru asta ar fi

trebuit să ieşim în curte. Tot la fel, dacă aş fi încercat să-l duc în camerele de sus. Am privit în jur, căminul în care ardea un foc vesel, dar care nu părea capabil să alunge frigul, masa din lemn masiv şi băncuţele din jurul ei, cuptorul, o laviţă şi cam atât.

– Îmi pare rău, dar cred că am dat de belea amândoi, i-am zis.

Paşii de afară îşi găsiseră capătul zbuciumului lor în dreptul uşii. Apoi cineva a prins să bată grăbit.

– Cosimo, hei, Cosimo, cineva ţi-a rupt coteţul şi a dat iama prin păsările tale.

– Nu răspunde, poate or să creadă că eşti plecat.

De afară se auzeau şuşoteli grăbite dar, din păcate, nu puteam să-mi dau seama ce spuneau cei de dincolo şi câţi erau. Cel care vorbise părea să fie băiatul fierarului, o brută care era mereu văzută în preajma derbedeilor din suita seniorului Campastrella. Era ceva mai mare decât mine ca ani şi mai bine clădit, aşa că nu prea aş fi avut şanse să-l dovedesc într-o încăierare. Şi ce să fi făcut apoi, nu mi-ar fi rămas decât să-mi iau câmpii, aşa cum eram îmbrăcat, şi să plec cât mai departe de acel ţinut. Asta dacă cei care îl însoţeau pe băiatul fierarului nu s-ar fi băgat. Şi dacă oamenii seniorului nu m-ar fi ajuns din urmă.

– Dă-te din dreptul focului şi caută să-ţi ascunzi aripile. Sau, mai bine, dă-le jos. Cred că gluma se apropie de sfârşit.

Spunând acestea am deschis uşa. Afară erau câţiva săteni care se acoperiseră cu rogojini ca să se adăpostească de ploaia înverşunată ce cădea din cer.

Pe băiatul fierarului îl chema Rodolfo, dacă nu v-am spus până acum. Purta acest nume din cauză că mamă-sa era de pe undeva din Burgundia, cel puţin aşa cred. Fierarul, care făcea parte dintr-un neam de oameni plini de viclenie şi întotdeauna puşi pe rele, luptase cândva, în tinereţe, prin părţile acelea sub ordinele seniorului şi se întorsese cu pradă frumuşică şi cu o nevastă aşijderea. Cel puţin aşa vorbeau cei mai în vârstă, dar oricum lucrurile acelea se petrecuseră cu mult timp înainte ca eu să mă fi născut şi oricum nu au nici o însemnătate în relatarea mea.

Rodolfo părea să-i conducă pe cei de afară. După ce am deschis uşa, câţiva au dat să intre, dar acesta i-a oprit.

– Am auzit că dai adăpost unui străin, Cosimo.

– Bag seama că veştile zboară iute pe uliţa asta.

– Judecând după coteţul tău, pare a fi un găinar, continuă el fără să ia în seamă remarca mea. Multă lume se plânge că a apărut prin sat un hoţ de găini, aşa-i cumetre Jacopo?

M-am uitat la chipurile lor colţuroase. Erau îndârjiţi şi poate credeau într-adevăr că dau adăpost vreunui fur. Totul s-ar fi putut termina cu o simplă păruială, dar cum le-aş fi explicat aripile ciudatului meu musafir. Sunt unele legi ale ospeţiei care, chiar dacă nescrise, te împiedică să dai pe mâna unor oameni puşi pe harţă pe cel care îţi cere adăpost, chiar dacă acesta pretinde că este înger. Sau, mai ales atunci, trebuie să fii cât mai circumspect. Erau în pragul uşii mele şi îşi iţeau mutrele posomorâte: Jacopo, el însuşi bănuit că ar umbla prin coteţele oamenilor, din care pricină unii îi ziceau Vulpea. Mai erau Emilo şi Venetucci, vecini cu mine, apoi l-am mai zărit pe unul Galli, care stătuse o vreme în Florenţa, ca şi mine, şi tot ca şi mine, făcuse acolo pe dracu' ghem. Şi, în fine, mai era bătrânul Palio din neamul Guffati, aceştia fiind, de altfel, nişte oameni dacă nu mai răsăriţi, cel puţin cu mai mult bun simţ decât alţii.

– Pe cine ascunzi, băieţică, m-a întrebat Jacopo. Arată-l, să-l vedem şi noi.

Iată, mi-am zis, Campastrella seamănă acum cu o Sodomă, iar eu sunt pus în rolul bătrânului Lot.

– Păi, nu ascund pe nimeni, signore Jacopo. Şi nu înţeleg ce-i cu zarva asta pentru un drumeţ rătăcit.

– Rătăcit sau poate vrea să treacă fără să plătească vamă? interveni Galli, iar ceilalţi îi ţinură isonul.

– Să-l ducem la castel şi să hotărască

messer Campastrella.

– Da, să vază acolo dacă-i tâlhar sau negustor pus să înşele legile şi bunătatea seniorului.

– Să-i încingă tălpile cu puţin jar...

– Terminaţi, interveni bătrânul Palio. Are dreptate, poate este doar un călător care s-a adăpostit de ploaie. Apoi mi s-a adresat mie: Dacă nu ai nimic de ascuns, lasă oaspetele să iasă la lumină şi să-l cercetăm. Dacă nu este nimic rău, o să plecăm...

– Şi cu coteţul dărâmat ce-i, nu se lăsă Rodolfo.

– Cred că asta este treaba băiatului şi nu a noastră, îşi reluă Palio vorba.

– Cred că este mai degrabă a mea, am auzit o voce din spate.

Am simţit un fior pe şira spinării când a trecut pe lângă mine şi m-a atins uşor cu una dintre aripi. Încremeniseră cu toţii, cu gurile căscate, văzându-le chipurile consternate. Dacă situaţia nu ar fi fost destul de neplăcută, aş fi izbucnit în râs.

– V-am spus eu că e ceva necurat aici, începu Rodolfo. Mai întâi lumina şi apoi tunetul, dar nici un foc de trăznet.

– Nu ştiţi nimic, este un înger căzut, am încercat eu să le explic, dar Palio mi-a făcut semn să tac.

– Tu nu ştii ce vorbeşti, copile, un înger căzut, vade retro..., spuse acesta cu asprime.

Cei doi megieşi ai mei se făcuseră nevăzuţi, iar cei rămaşi alcătuiau un tablou destul de ciudat. În pragul uşii stăteam eu şi la un pas în faţa mea stătea îngerul, îi vedeam aripile care nu conteneau din fremătat. Acum poate să zboare, de ce nu o face, mă întrebam şi îmi doream să-şi ia avânt, să se ridice peste prostănacii aceia, să le taie orice fel de replică, să-i lase cu gurile căscate pentru tot restul vieţii. Du-te şi zboară, mă rugam în gând, fii liber, locul tău nu e aici, pe pământ. Dar, pe măsură ce gândeam aşa, simţeam şi o părere de rău, dacă totuşi era un înger, îl tratasem cu totul nepotrivit. În acelaşi timp, îmi ziceam, cine poate şti cum trebuie să te porţi cu un înger?

Rodolfo, prinzând ceva curaj îi îndemna pe ceilalţi:

– Puneţi mâna pe el, să-l legăm şi să-l ducem la castel... E o păcăleală, de ce vă e frică? Emilio, Venetucci, ce vă holbaţi aşa? Aduceţi o frânghie să-l burduşim...

– De ce nu pui tu mâna pe el, dacă este o păcăleală?

– Cosimo, dacă e o păcăleală o să ai multe ponoase de tras, dacă nu... zise Palio şi lăsă cuvintele să plutească în aer nerostite.

– Băiatul spune adevărul, interveni protejatul meu, căruia îi oferisem halal adăpost.

– Asta e o neobrăzare pe care nu am s-o admit, rosti bătrânul şi se îndreptă către înger, împreună cu Rodolfo şi Jacopo. Făptura cerească nu schiţă nici un gest de împotrivire când ceilalţi începură să-l pipăie şi să-l tragă de aripi.

– Nu merge, sunt prinse zdravăn, comentau aceştia căznindu-se să-i smulgă aripile albe.

– Nu te împotrivi, Cosimo, îmi spuse îngerul.

Dinspre uliţă se auzea tropot de copite şi voci pripite. De după colţul casei apărură câţiva călăreţi şi, în spatele lor, se zărea o gloată destul de mare. Părea că întreg satul se aduna în ograda mea.

– Uite-i, răcni careva din mulţime.

Atunci călăreţii dădură buzna şi unul dintre ei mă lovi în cap cu latul sabiei. N-am simţit durere, sau nu o durere foarte mare, doar că, pentru un timp, am avut impresia că a coborât dintr-odată noaptea. Toate acele lucruri ciudate s-au risipit ca un fum, ograda făcută praf de gloata curioasă, îngerul capturat de către ceilalţi, sunete şi lumini se ascunseră pentru un răstimp pe care nu am putut să-l apreciez când m-am trezit.

Zăceam pe un aşternut de paie uscate care puţeau a urină şi înţepau neplăcut prin cămaşa pe care o purtam. Era întuneric, dar reuşeam să disting conturul pereţilor din piatră. Am dat să mă ridic şi durerea cumplită de cap izbucni cu violenţă. Am dus mâna la frunte şi am pipăit o umflătură zdravănă. Cel care mă lovise nu avusese gândul să mă omoare, altfel mi-ar fi crăpat ţeasta. Îi recunoscusem pe oamenii seniorului şi, judecând după faptul că apăruseră

destul de repede după ce îngerul ieşise la iveală, se aflau deja în sat când fuseseră anunţaţi, probabil de cei doi vecini ai mei. M-am ridicat în picioare cu grijă şi am aşteptat să-mi dispară vuietul din urechi şi ameţeala. Pipăind pereţii, am dat de uşă, desigur încuiată, apoi am privit în sus. Tavanul lipsea, iar în locul lui se afla un grilaj prea înalt ca să-l pot atinge. Pe acolo se cernea o lumină slabă. Nu-mi rămânea de făcut decât să-mi căinez soarta şi să sper că voi scăpa cu viaţă din istoria aceea încâlcită. Faptul că mă aflu în faţa domniilor voastre dovedeşte că, până la urmă, totul s-a rezolvat cu bine, cel puţin pe moment.

Dacă nu v-am spus, vă zic acum, ştiam, bănuiam mai mult, că mă aflam într-una din temniţele seniorului Campastrella. Nu-mi făceam iluzii că puteam scăpa. Eram singur în acea hrubă şi aerul era mai respirabil dacă stăteam în picioare. Un curent de aer se făcea simţit de sus, ceea ce presupunea că nu mă aflam îngropat în vreun beci adânc. Nu se auzea nici un sunet, în afară de un plescăit îndepărtat pe care îl puneam pe seama umezelii care se condensa pe pereţii reci din piatră.

Singura mea speranţă era ca acea făptură să fie, totuşi, un înger. Dacă ar fi fost aşa, şi-ar fi putut folosi puterile pentru a se salva pe sine şi, eventual, şi pe mine. Eram, în fond, singura persoană care nu îi făcuse nici un rău. Dar revăzând şirul întâmplării, speranţa mea devenea din ce în ce mai firavă. Nu părea să posede oarece însuşiri divine. Poate era, totuşi, doar un om născut, cine ştie cum, cu aripi. Lucru extrem de neplăcut, atât pentru el, cât şi pentru mine, care puteam fi socotit un soi de complice al făpturii. Dacă era înger, aşa cum pretindea, de ce nu zburase? Spunea că are nevoie de ajutor, dar judecaţi şi domniile voastre, poate un înger, o fiinţă a cerului, să ceară ajutor de la un biet muritor? Dar dacă era, totuşi, un înger şi, de fapt, nu fusese prins, în fond nu-l văzusem legat, poate că totuşi reuşise să scape. Şi poate, lucru extrem de neplăcut, dar perfect posibil, nu considerase că merit să fiu scos din ghearele sătenilor. Sau poate că nu putea să mă ajute în nici un fel. Îmi spusese să nu mă împotrivesc, nu m-am împotrivit şi nici nu aş fi avut cum. Şi uite unde ajunsesem. De fapt, nu puteam să învinuiesc pe nimeni de cele întâmplate. Îmi cade un înger în ogradă şi-mi fărâmă coteţul păsărilor, apoi îl primesc în casă, dar nu pun mare preţ pe cuvintele lui, după care apar sătenii, proşti şi suspicioşi ca toţi ţăranii de pretutindeni. Iată un drum sigur şi uşor către temniţele seniorului Campastrella.

În timp ce răsuceam în cap aceste gânduri şi le potriveam în fel şi chip, căutând să văd ce şanse aş fi avut să ies teafăr din acea istorie, paşi se făcură auziţi în dreptul uşii. Puţin după aceea, cineva trase zăvorul şi deschise uşa. La lumina unei torţe l-am zărit pe bătrânul Palio, însoţit de unul din haidamacii seniorului. Bătrânul mă privi mustrător preţ de o clipă şi-mi făcu semn să ies.

– Te-ai făcut de ispravă, băiete. Dacă ar putea bietu' tac-tu, nu ţi-ar lăsa nici un os întreg.

– E o neînţelegere, signore Palio, pot explica totul...

– Taci şi ascultă-mă cu atenţie. O să fii dus în faţa seniorului Campastrella, şi pe când spunea acestea se strâmbă şi mă luă de mână, poftindu-mă de-a lungul coridorului. Ţopârlanul care îl însoţea pe bătrân încercă să-mi grăbească paşii cu vârful sabiei, dar Palio îl opri:

– Nu-i nevoie să faci mai mult rău decât s-a făcut deja, Brugglio. Flăcăul va plăti dacă va fi găsit vinovat de ceva.

Şi se strâmbă din nou, ca şi cum l-ar fi durut măselele.

– O să fii dus în faţa seniorului, continuă Palio, cu voce potolită. Să vorbeşti în cuvinte puţine şi doar când vei fi întrebat. Să nu minţi, să spui tot ce ştii. Poate va fi bine...

– Dar îngerul, ce aţi făcut cu el?

M-a privit ca şi cum nu ar fi înţeles întrebarea, şi-a făcut semnul crucii şi, fără să spună un cuvânt, a trecut înaintea mea. Am urcat nişte scări şi am străbătut o galerie înaltă şi boltită, apoi ne-am trezit într-o sală mare, dar pustie, la capătul căreia se

zărea o uşă masivă din lemn. Ferestrele sălii erau întunecate, dar nu cu totul, afară probabil că se lăsa seara, aerul era rece şi umed, iar ploaia părea să se fi oprit deoarece nu se auzeau alte zgomote decât paşii noştri pe dalele de piatră. Am trecut dincolo de uşa din lemn şi am intrat într-o sală la fel de mare ca aceea pe care tocmai o străbătusem, doar că de data aceasta era populată de câteva personaje. L-am recunoscut imediat pe seniorul Campastrella, stătea aşezat într-un jilţ şi avea alături pe unul dintre călugării iezuiţi de la mănăstire. Avea o faţă mică, seniorul, iar ochii mici şi vioi iscodeau în stânga şi în dreapta. Pe frunte i se lăfăia o cicatrice urâtă, pe care o căpătase într-una din încăierările de peste munţi la care participa ori de câte ori ducele îl chema. Acest lucru se petrecuse cu mult timp înainte şi oamenii spuneau că de la lovitura aceea teribilă, care aproape îi crăpase ţeasta, i se trăgea sminteala. Mai era acolo şi căpetenia oamenilor seniorului, stătea pe una din laturile sălii, împreună cu unul din locotenenţii săi. Vreo două slugi îşi făceau de lucru lângă jilţul în care stătea Campastrella şi deşertau un burduf cu vin în câteva clipe. Ceva mai retraşi, pe latura opusă, stăteau în picioare Rodolfo şi Jacopo şi priveau smeriţi în podea. Nu păreau să fie tocmai în apele lor. Bătrânul Palio făcu o plecăciune şi mă împinse încetişor către centrul sălii. Acolo se afla îngerul meu, privea înainte către chipul boţit al seniorului. Nu părea să fi suferit vreo vătămare, doar câteva pene din aripile-i maiestuoase răzleţite. Şi cămaşa îi era descusută la una din mâneci.

– Nu vrei să mă ajuţi deloc Cosimo, murmură el trist.

– Gura! tună Campastrella. Iacă, ţi-am îndeplinit dorinţa, domnule păsăroi, băiatu' e cât se poate de întreg. Aşa că porneşte-te pe mărturisit... Răbdarea mea este mare, dar nu tot atât de mare precum cea a Atotputernicului.

Iezuitul de lângă el îşi făcu semnul crucii, apoi îi şopti ceva la ureche. Campastrella dădu din cap, vizibil încântat de ceea ce îi şuşotea călugărul.

– Messire, eu zic să-i punem la cazne pe amândoi, interveni căpetenia, care atunci nu ştiam atunci cum se numeşte. Apoi am aflat că-i zice Francisco.

– Pierdem vremea, Messire, continuă acesta, să-i punem la şurub şi la puţin jăratec, ori pe unul ori pe altul, ori pe amândoi şi...

– Nu putem face aşa ceva până nu vine sfinţia sa, abatele, răspunse călugărul. Oricum, trebuie să apară dintr-o clipă în alta şi atunci vom hotărî împreună cu seniorul Campastrella ce vom face mai departe.

– Are dreptate Fra Antonio, aprecie cu părere de rău Campastrella. Oricum, Francesco, poţi trimite unul dintre oamenii tăi să se preocupe de camera cu fiare. După cum văd că decurg lucrurile, s-ar putea să avem nevoie de aşa ceva.

Călugărul aprobă tăcut aceste vorbe şi ne privi pe rând, pe înger şi pe mine. Slugile terminaseră de golit burduful şi puseseră cupele cu vin la îndemâna lui Campastrella.

Apoi îngerul vorbi:

– Sunt ceea ce v-am spus până acum. Băiatul nu are nici o vină şi ar trebui să-l eliberaţi. În fond, eu i-am pricinuit suficient rău ca să mai fie chinuit şi de voi.

Mărturisesc că am fost destul de impresionat de sugestia pe care o făcuse, poate că îl judecasem prea aspru. Dar ceea ce nu puteam să înţeleg, era cum de se poate ca un înger să nu se poată elibera de o mână de oameni.

– De ce nu zbori, l-am întrebat şoptit, îţi vor face rău...

M-a privit şi a schiţat un zâmbet:

– Credinţa, Cosimo...

– Gura, mugi seniorul. Palio, i-ai pus prea aproape, am să-ţi tai boaşele stafidite care tot nu-ţi mai slujesc la nimic, iar pe tine, băiete, dacă mai vorbeşti neîntrebat, am să pun să fii biciuit chiar dacă apare sau nu sfinţia sa aici...

Palio mă trase mai către marginea sălii şi se aşeză în spatele meu. Nu pot să spun că îmi displăcea bătrânul, încerca să fie cumsecade şi-mi părea rău să-i fac neplăceri.

– Aşadar, susţii că eşti un înger, dar nu

poţi dovedi acest lucru, începu călugărul să vorbească. Sfintele Scripturi nu ne învaţă că îngerii se pot prăbuşi...

– Cărţile voastre nu vă învaţă nici să chinuiţi oamenii şi să faceţi rău celor fără de putere...

– Ne-ai spus că a fost o furtună, continuă netulburat iezuitul. Că ai fost târât către pământ. Dar furtuna a trecut, de ce nu ai zburat înapoi, de unde zici că vii? Pentru că nu poţi să zbori. Nu ai putut nicicând să zbori. Acele aripi cu care maimuţăreşti divinitatea nu te pot ajuta deloc. Îţi vor fi date jos şi arse, desigur. Dar vrem să ştim de ce ai făcut ceea ce ai făcut...

Ascultându-l pe acel călugăr, începeam să simt o părere de rău, ca o arsură în suflet, că mă îndoisem de îngerul meu. Dacă l-aş fi crezut, dacă aş fi dat importanţă cuvintelor lui, poate că acum altfel ar fi stat lucrurile.

– Eşti o unealtă a satanei, vade retro... striga călugărul. Mărturiseşte, băiatul îţi este complice? Îi eşti complice?

Am dat din cap că nu.

– Vorbeşte, copile, îi eşti complice.

– Nu, eu doar...

– Oricum o să vă ardem pe amândoi...

Pe cât de caraghios părea totul, pe atât de tragic era de fapt. Nu aveam nici o îndoială că aşa şi aveau de gând să facă dacă nu intervenea autoritatea seniorului. Acesta părea încă nehotărât şi, oricum, trebuia să apară şi abatele care, totuşi, putea fi un om cu ceva mai multă judecată.

– Şi unde este cerul de unde vii? Spui că ai zburat destul de mult, dar noi ştim că nu trebuie mult pentru ca un înger ca tine să ajungă înapoi... Cerul este doar la zece mile deasupra noastră. De ce nu vine nimeni să te ia înapoi?

Ştiam că cerul putea fi atins, poate păsările se apropiau destul de mult de el. De ce nimeni nu pogora din înalturi să-l salveze? Din cauza credinţei oamenilor. Lipsa de credinţă ducea poate la prăbuşirea îngerilor.

– Am zburat mult, cerul este mai departe decât vă închipuiţi voi şi se depărtează pe măsură ce trece vremea. Degeaba vă încrâncenaţi, mie nu-mi puteţi face nici un rău, aşa că nu-mi pasă de rugurile voastre, sunt nemuritor.

Pe când spunea acestea, flăcările torţelor prinseseră a tremura, aruncând astfel umbre înşelătoare pe pereţii din piatră. Cuvintele îngerului dădură ocol sălii şi se pierdură în ecouri îndepărtate. Părea ca şi cum vorbise din mai multe locuri deodată, dar ceilalţi nu dădeau semne că ar fi observat ceva. M-au trecut fiori ascultându-l, poate şi din pricină că se apropia noaptea.

– Mda, s-ar putea să nu-ţi pese, făcu Campastrella, privind către uşă. Ce este? întrebă un slujitor care tocmai apăruse.

– A sosit sfinţia sa, abatele Pavioli.

– Am să merg să-l întâmpin chiar eu, este o onoare să...

Nu a mai apucat să continue, în sală pătrunsese deja abatele. Era un om înalt şi părea subţire în pelerina cu care era acoperit.

– Pax vobiscum...

Vocea îi era gravă şi abia dacă îşi mişcase buzele. Avea un chip îngheţat, pe care nicicând nu înflorise vreun surâs. Cum am fi putut găsi îndurare în acei ochi hiperboreeni, m-am întrebat. Se făcuse atât de frig, încât promisiunea rugului părea o ispită.

Abatele a fost poftit să şadă pe jilţul seniorului. Acesta, la rândul lui, s-a aşezat alături pe un jeţ adus iute de una dintre slugi.

– Am fost înştiinţat, messire, că deţii captivă o fiinţă ciudată, care pretinde că este un înger. Acesta e?

– Da, prea sfinte Pavioli.

S-a încruntat abatele la noi, apoi la întrebat pe călugăr:

– Fra Antonio, de ce nu l-aţi adus la mânăstire?

– Incidentul s-a nimerit pe domeniile seniorului. Legile seculare ne impuneau să-l reţinem aici, prea sfinte părinte.

– Sunt sigur că seniorul nu s-ar fi supărat dacă am fi judecat noi această pricină.

– Şi nici nu am să mă supăr, prea sfinte, dacă vei considera de cuviinţă să-i

duci pe aceştia doi la mănăstire....

– Aceştia doi? Nu văd decât o singură făptură înnaripată.

– În ograda acestui tânăr a fost prins cel care se pretinde căzut din cer.

– Şi ceilalţi ce sunt, messire?

– Sunt martori, sunt cei care...

– Nu cred că avem nevoie de ei, nu-i aşa?

Campastrella era încet-încet dominat de abatele Pavioli. A încuviinţat eliberarea lui Rodolfo şi a lui Jacopo, iar aceştia s-au făcut degrabă nevăzuţi. La fel şi bătrânul Palio, care a oftat de uşurare. În sala cea mare nu mai rămăsesem decât noi, cei împricinaţi, călugărul şi abatele, seniorul şi Francesco, precum şi o slugă rezemată de unul din pereţi.

– Trimite sluga şi braţul înarmat să vegheze la porţile castelului, nu înăuntru, messire.

Aşa că şi Francesco şi sluga au trebuit să plece, deşi cred că mureau de curiozitate. Apoi ne-a dat nouă atenţie. Mi-ar fi plăcut dacă l-ar fi dat afară şi pe senior, dar era, totuşi, o neobrăzare să pot spera aşa ceva.

– Aşadar... De unde vii?

– Din cer, a răspuns îngerul.

– Pentru aceste cuvinte pot da dezlegare să fii ars pe rug, ştii?

– Sunt nemuritor.

– Cerul este departe, poate în cerul din care zici că vii eşti nemuritor. Aici eşti judecat după alte legi.

– De ce sunt judecat?

– Pentru că îngerii nu cad.

– Chiar tu ai spus că cerul este departe...

– Sfinţiei sale i te adresezi cu... a încercat călugărul să intervină, dar abatele l-a oprit cu un gest.

– Deci eşti un înger care nu mai poate zbura. Vrei să faci câţiva paşi? Mergi înainte şi înapoi... Ai un beteşug la picior, văd.

– Pentru că am căzut, aşa cum am mai spus.

– Există un înger căzut care şchioapătă, vade retro...

– Prostii, domnia ta dacă ai pica din vârful unui copac, nu ai prinde să şchiopătezi?

– Se poate, se poate... Dar beteşugul tău trădează alcătuirea ta din substanţă. Totodată, spui că eşti indestructibil. Nu este aici o contradicţie? Poate vei dori să ne lămureşti.

– Nu este nici o contradicţie, atât substanţa, cât şi spiritul, alcătuiesc în mod armonios lumea. Ele nu pot fi distruse. Poţi arde un sărman pe rug, dar asta înseamnă că l-ai distrus? Înseamnă că el nu mai există? Nu, doar structura s-a a fost modificată, spiritul său există pe mai departe, la fel şi substanţa din care a fost plămădit.

– Da, numai că a doua zi ţăranul cu pricina nu o să mai are ogorul şi, în general, nu o să mai facă nimic. Spirit şi substanţă împreună alcătuiesc lumea, separate înseamnă moarte.

– Exact asta încercam şi eu să spun, îngerii sunt vii pentru că sunt alcătuiţi din substanţă şi din spirit. Mă poţi atinge să te convingi, ceilalţi au făcut-o deja.

Abatele a părut puţin încurcat sau poate că nu dorea să polemizeze pe tema alcătuirii îngerilor. În fond cât se pricep oamenii să spună din ce sunt îngerii făcuţi? Cât am stat la Florenţa, am reuşit să aflu că dogmele se pot schimba de azi pe mâine, ceea ce este adevăr astăzi, cândva poate să fie erezie. Cândva se credea că pământul este rotund. Că poţi merge către răsărit şi te poţi întoarce dinspre apus. Când genovezul acela care a plecat să caute un nou drum spre Indii s-a întors spunând că a fost împiedicat să atingă cerul acolo unde se unea cu marea, la început au râs de el, dar biserica i-a luat de bune vorbele şi a creat o nouă dogmă. Cerul se sprijină pe pământ, iar la fruntarii stau heruvimi de stârjă, ca nu cumva muritori ignoranţi să atingă cupola. Cerul era alcătuit din cea mai pură substanţă, spre deosebire de pământ, şi de el stau aninaţi îngerii. Trăiam în interiorul unei lentile căreia matematicienii ambiţioşi îi găsiseră expresia simbolică. Era, într-adevăr, cea mai firească imagine a lumii. Ce se găsea dincolo de cer sau dincolo de pământ, se putea numai presupune. Ierarhii cereşti şi ierarhii subterane, la mijloc oamenii şi lumea lor, teren de dispută pentru cele două tabere.

– Presupun că lipsa ta nu a trecut neobservată acolo sus. De ce nimeni nu a venit după tine să te ajute?

– Poate pentru că acolo sus sunt treburi mai importante de făcut, decât să trimită pe cineva după mine. Cerul se depărtează în mod constant şi acest lucru a creat destulă tulburare.

– Atunci, Atotputernicul de ce...

– Dumnezeu ştie tot. El poate interveni, dar nu o face şi de ce se întâmplă aşa nu ştiu. Nu sunt omniscient şi omnipotent. Acela este Unicul. Dar voi aţi imaginat lumea noastră, a cerului, ca pe ceva perfect, imuabil, lipsit de griji. Nici că se putea o prostie mai mare. Nu de asta aveam sau avem nevoie. Doar credinţa voastră ar fi fost de ajuns...

– Nu pot decât să te judec cu asprime pentru blasfemiile pe care le spui.

– Nu poţi să mă judeci cu mai multă măsură decât ai în tine. Dar cel puţin eliberaţi acest nevinovat, asupra căruia vreţi să aruncaţi o urgie nemeritată. Dacă aş fi picat asupra mănăstirii, ce ai fi făcut? I-ai fi dat foc? Foloseşte-ţi raţiunea, Pavioli, şi ai să vezi că şi îngerii pot cădea, şi cerul este o lume, sau mai bine zis un crâmpei, o parte a lumii, care este perfectibilă, într-un sens mai subtil, desigur. Numai bunul Dumnezeu este Fiinţa perfectă, dar nici noi, îngerii, nu-i cunoaştem starea de graţie şi esenţa. Suntem făpturi din substanţă şi din spirit, puteam cădea, uneori, nu putem fi distruşi, nu în modul pe care îl înţelegi tu, Pavioli. Da, îngerii veghează, se roagă şi aduc slavă lui Dumnezeu. Dar tot ei sunt aceia care intermediază iubirea Lui pentru lume, tot ei sunt cei care se îngrijesc mereu ca lumea să nu fie distrusă, sunt poate forţe ascunse care urmăresc acest lucru, voi le regăsiţi în erezii şi le pedepsiţi aşa cum vă pricepeţi. Voi nu căutaţi să îndreptaţi răul, ci căutaţi să-l distrugeţi fără să vă daţi seama că răul nu poate fi distrus, la fel cum nici binele nu poate fi distrus. Poate că de aceea cerul se îndepărtează constant de pământ, în ignoranţa voastră sunteţi slujitorii răului, nu ai binelui. Poate că este firesc aşa, de aici locuitorii cerului par a sta cu capul în jos, cum de nu v-aţi gândit la asta până acum? Deşi lumea de sus nu este decât o oglindire a lumii de jos, şi invers. Şi la noi sunt dispute, nelinişti, nedumeriri, dar noi căutăm să îndreptăm răul prin bine, nu să-l distrugem, altfel zdruncinăm temelia lumii. Nu crezi o iotă din ce spun, aşa-i Pavioli?

Încremeniserăm cu toţii. Seniorul Campastrella privea încruntat în podele şi-şi făcea de lucru cu ciucurii tunicii. Fra Antonio măcina mărunt din buze vreo rugă, iar abatele privea ţintă la înger.

– Eşti o creaţie luciferică, şopti acesta.

În sală se lăsase un frig pătrunzător. Părea că se apropie iarna şi nu vara, torţele aninate de pereţi împroşcau o lumină galbenă şi înşelătoare. Dinspre ferestrele acoperite cu draperii se auzeau sunete ca de mulţimi, sugerau oamenii aşteptând lângă focuri un verdict.

– Nu am ce să judec, nu văd nici o pricină aici, lucrurile sunt clare, veţi arde pe rug făptura cu aripi şi pe slujitorul acesteia. Zicând acestea, abatele se ridică şi porni către uşă.

– Şi dacă lumea este ceea ce pare? a mai întrebat el peste umăr până să iasă.

Presupun că nu adresase acea întrebare nimănui, pentru că nu a mai aşteptat răspuns. L-am văzut apoi pe Francesco cum intră însoţit de câteva gărzi.

– Păcat că s-a terminat aşa repede, eram pregătit să-i punem la cazne, comentă seniorul şi-i făcu semn lui Francesco. Pregătiţi rugurile şi chemaţi oamenii să vadă.

Doi vlăjgani înarmaţi au dat să pună mâna pe mine şi să mă scoată din sală. M-am întors şi i-am spus îngerului:

– Îmi pare rău că o spun aşa târziu, dar eu cred în tine...

– Ştiu, Cosimo, am mai auzit eu din urmă.

Am ajuns apoi în hruba întunecată. De data asta apăruseră mai multe făclii de-a lungul pereţilor. Pe măsură ce coboram scările se făcea din ce în ce mai cald. Nu am zăbovit multă vreme în temniţă, m-au scos de acolo destul de repede. Temnicerii au tras câteva ghionturi, aşa, să se distreze. M-au dus

în curtea castelului şi, de acolo, dincolo de ziduri. Într-o poieniţă din faţa porţilor se adunase, cred, tot satul. Am recunoscut o sumedenie de chipuri. Ce pot să vă spun că simţeam... Îmi era frică de moarte, frică de putere. Văzusem odată un prizonier prăjit astfel şi imaginea aceea, răcnetele lui înainte de a-şi da duhul, m-au urmărit multă vreme.

Îngerul era deja acolo, privea liniştit către cerul care prindea să se însenineze. Începuse să bată un vânt rece şi din nou frigul m-a ajuns din urmă. M-am uitat la el, era atât de liniştit. Poate că îşi caută din priviri casa, am gândit.

Au încercat să ne lege de mâini, dar cineva le-a atras atenţia că prizonierii condamnaţi de o instanţă bisericească nu pot fi legaţi decât pe rug, nu înainte.

M-am oprit în dreptul îngerului. Un preot, altul decât Fra Antonio, a vrut să ne ţină o slujbă, dar îngerul a strigat:

– Nu-i nevoie. Apoi a mai zis: Curaj, Cosimo, şi m-a cuprins în braţe.

L-am simţit cald şi răcoros în acelaşi timp şi îmbrăţişarea lui m-a liniştit. Apoi s-a încordat şi ce a urmat a fost un miracol. A dat din aripi şi a prins să se înalţe încet, sub privirile uluite ale asistenţei. A trecut de nivelul copacilor şi am prins să simt o fericire nebună, judecaţi şi domniile voastre, cum v-aţi simţi dacă aţi zbura împreună cu un înger? Am privit în jos şi am văzut poieniţa plină ochi de oameni şi am auzit răcnetele lor de furie sau de spaimă. Prinseseră a fugi care încotro şi păreau tare stingheriţi de cele ce se întâmplau. L-am văzut pe Francesco dând ordine şi câţiva arcaşi trăgând după noi. Dar săgeţile lor au trecut pe lângă noi, nu ştiu ce s-ar fi întâmplat dacă am fi fost atinşi. Pe mine, probabil, m-ar fi omorât. Ne-am înălţat şi mai mult, vedeam castelul ca o umbră întunecată, eram deja mai sus decât turnurile cele mai înalte. Bătăile de aripi deveneau din ce în ce mai puternice, apoi mi s-a făcut frică. Cred că de aici, de la spaima pe care am simţit-o la gândul că voi atinge cerul, ni s-a tras prăbuşirea care a urmat. După aceea mi-am dat seama că nu avea de gând să mă înalţe până la cer, ci doar să mă aşeze într-un loc sigur. Oricum, ne-am prăbuşit. E un fel de a spune, mai mult a planat, dar din nefericire, s-a nimerit să fie chiar castelul sub noi. Am auzit urletele furioase ale mulţimii şi mi-am dat seama că urmau să ne prindă curând.

– Cosimo, m-a dojenit îngerul, mai aveam puţin...

– Trebuia să-mi dai drumul, iartă-mă este vina mea.

– Taci, nu avem timp de jelanii, să încercăm să ne ascundem.

Am pătruns pe o uşiţă îngustă de la baza unuia din donjoane. Scări se făceau şi în sus şi în jos. Am început să coborâm, aşa nu riscam să rămânem captivi într-un turn de unde ar fi fost uşor pentru ceilalţi să dea de urma noastră şi să ne prindă. Pe sub castel treceau o sumedenie de galerii în care ne-am fi putut ascunde sau chiar ne-am fi putut pierde printre eventualii căutători şi apoi să ieşim. O şansă firavă, dar altă scăpare nu aveam. Din păcate era o beznă desăvârşită. Cu toate acestea îngerul părea să se descurce fără probleme. De câteva ori m-a atenţionat la trepte lipsă sau chiar la fire întinse de-a curmezişul şi în care bănuiam posibile capcane. Am ajuns la o galerie care pornea şi în stânga şi în dreapta. Cel puţin aşa mi-a spus îngerul. Continua să mă ţină de mână şi să mă orienteze, cu toate acestea mă poticneam adesea şi făceam destul zgomot. O dată am zărit pentru o clipă o luminiţă în depărtare şi câteva umbre grăbite, probabil urmăritorii noştri.

– Vino pe aici, mi-a spus şi am prins să coborâm alte scări. Cred că ajunsesem sub nivelul curţii castelului pentru că aerul devenise dintr-o dată mai umed şi mai cald. Aveam cel puţin un avantaj faţă de ceilalţi şi anume puteam să-i zărim înainte ca ei să ne vadă pe noi. Lucru care s-a şi întâmplat de câteva ori. Auzeam mai întâi glasuri, apoi vedeam o făclie. Era suficient să trecem pe un coridor alăturat. Unele galerii păreau mai mari, altele erau destul de mici. De câteva ori m-am lovit cu capul de tavanul de piatră căpătând astfel o serie întreagă de cucuie pe lângă cel căpătat în ajun.

– Să ne oprim, am cerut eu, am obosit...

– Nu putem să ne oprim, trebuie să ne mişcăm tot timpul, altfel vor da de urma noastră.

– Oricum ne vor prinde, mai devreme sau mai târziu...

– Nu-ţi pierde speranţa, Cosimo.

Am ajuns la o uşă, aşa am bănuit, pentru că l-am auzit umblând la un mecanism, clinchete metalice se auzeau dinspre el. Apoi ceva a huruit, ca şi cum unul dintre pereţi ar fi gemut. În spatele nostru prinsese a creşte hărmălaia urmăritorilor, chiar puteam să-l aud pe Francesco dând ordine să se blocheze galeriile. Aduseseră cu ei şi câni, pentru că le auzeam lătrăturile răguşite.

– Repede, Cosimo, treci.

– Pe unde, că nu văd...

M-a tras de mână şi iar m-am lovit la cap. Cum putea să vadă aşa bine prin bezna aceea, mă minunam eu. Păi, dacă este înger, ceva puteri tot trebuie să aibă. Din spate se auzeau tot mai desluşit glasurile celorlalţi. Cred că dăduseră de uşa prin care trecusem noi, pentru că dintr-o dată se făcu linişte în spate. După aceea i-am auzit vorbind cu însufleţire, dar deja noi ne depărtaserăm de ei ca să mai pot înţelege ceea ce spuneau. Am mai auzit un schelălăit, urmat de un cor de lătrături şi atât. Începusem din nou să coborâm, nu erau trepte, pur şi simplu galeria cobora către inima dealului. Nu credeam să fie aşa de bogat în catacombe castelul seniorului Campastrella. Depăşisem de mult nivelul curţii, poate trecusem şi de fundaţii, dar galeria continua să coboare şi, din când în când, cotea uşor.

– Să ne oprim puţin, te rog, nu mai pot alerga.

M-a ascultat şi am contenit din alergat. Am dat să mă reazem de unul dintre pereţi şi am sărit ca ars ţipând.

– Taci, mă apostrofă el, ce s-a întâmplat?

– Din pereţi ies degete, am îngăimat.

– Nu-s degete, sunt rădăcini. Acum taci, pot fi pe urmele noastre.

– Unde suntem, de fapt, am şoptit.

– Într-una din galeriile subterane ale castelului. Judecând după vechimea pereţilor şi după starea podelei, pe aici nu s-a mai trecut de multă vreme, de aceea cred că nici cei de afară nu au habar de tunelul acesta. Din păcate nu am mai avut timp să trag poarta după mine.

– Era o uşă în zid?

– Aproape perfect ascunsă. Haide, au pătruns după noi.

– Îi auzi deja?

Nu mi-a răspuns, m-a apucat de mâna şi a prins să alerge din nou. Uneori, dacă iuţeam pasul, dădeam cu faţa de penele aripilor lui, ceea ce avea ca rezultat un uşor fior prin tot corpul. Oare unde spera să ajungă? Poate miza pe o bifurcare a tunelului, poate spera să găsim o tainiţă în care să ne ascundem. Chiar dacă am fi scăpat de urmăritori, devenea foarte îndoielnică ieşirea noastră din acel labirint întunecat. Galeria părea să se lărgească, paşii noştri nu mai răsunau aşa de înfundat, înaintarea noastră avea un oarecare ecou. Apoi am realizat că nu ecoul era în urma noastră, ci oamenii seniorului. Am ajuns într-o sală mai mare, de data asta paşii noştri aveau un ecou adevărat.

– Sunt trei galerii înainte, Cosimo. Par a fi foarte vechi, cred...

Nu a mai apucat să-mi spună ce crede, pentru că în clipa următoare au năvălit peste noi cei care ne urmăreau. Sau năpustit asupra îngerului, dar acesta nu schiţă nici un gest, decât îşi întinse aripile şi le bătu puternic. Torţele celor care ne urmăreau au pâlpâit o clipă şi s-au stins.

– Fugi, Cosimo! m-a îndemnat el.

Zărisem cele trei galerii, zărisem şi sala boltită în care ne opriserăm. Pereţii păreau, într-adevăr, foarte vechi şi mânjiţi cu o substanţă de consistenţa mierii. Ca şi cum ar fi secretat o mâzgă neagră pe alocuri. Apoi, după ce întunericul a căzut din nou, am auzit sunetele unei lupte, o buşitură şi un urlet.

– L-am scăpat! L-am scăpat!

– Aprindeţi torţele! Unde-i nătărăul cu amnarul?

O mână noduroasă mi s-a înfipt în beregată şi am lovit orbeşte. Strigătul de surpriză al celuilalt s-a transformat într-un icnet.

Am fugit înainte către cele trei galerii şi am reuşit să pătrund într-una, după ce, mai întâi, m-am lovit de pereţi şi am călcat pe trupul cuiva. Eram înfricoşat, îngerul meu poate fusese prins, deşi îi auzeam pe ceilalţi înjurând şi blestemând. Am înaintat orbeşte prin galerie. Făcea numeroase cotituri şi fiecare astfel de cotitură reprezenta un nou cucui sau o buşitură în faţă. Am întins mâinile şi am mai înaintat aşa o vreme, apoi m-am oprit. Dacă galeria dădea într-un puţ? Puteam să mă prăbuşesc. Vocile urmăritorilor se auzeau destul de bine, înţelegeam că prada le scăpase şi că reuşiseră să aprindă o torţă.

– Au luat-o pe aici, spunea cineva.

M-am temut pentru o clipă că au intrat pe galeria în care mă aflam eu, dar glasurile lor au devenit din ce în ce mai slabe, până au dispărut cu totul. Trebuia să mă întorc şi, cu puţin noroc să ajung înapoi în pivniţele castelului şi, de acolo, poate afară. Oricum ar fi fost, mai devreme sau mai târziu, urma să pier de sete şi de foame. Dacă m-aş fi rătăcit... M-am învârtit în loc. Pe unde venisem? Pe unde urma să mă întorc? Întunericul deplin mă dezorientase. Am încercat să pipăi pereţii, erau umezi şi reci. Se simţea un curent de aer în faţă, dar asta putea să însemne orice. Am înaintat la întâmplare un răstimp care mi s-a părut nesfârşit. Nu te opri, îmi spuneam, vei ajunge în sala cea mare şi de acolo va fi mai uşor. Nu am ajuns în sala cea mare. Era clar că mă pierdusem, aerul era din ce în ce mai înăbuşitor şi mai umed. Nu se auzea nici un sunet, aproape că îmi doream să-i aud pe oamenii lui Francesco. Doar un murmur vag, undeva înainte. Pe măsură ce înaintam, cu degetele pipăind pereţii, zgomotul creştea în tărie. Mergeam din ce în ce mai încet de teamă să nu mă prăbuşesc în cine ştie ce capcană sau puţ. Apoi am dat de apă, în faţa mea curgea un râu subteran. Am intrat cu picioarele în apă şi am putut zări cu coada ochiului o uşoară licărire, de undeva venea o lumină, poate exista o ieşire în coasta dealului. Dar m-am convins că nu de afară venea acea slabă lumină. Apa lucea ca şi cum un foc pe cale să se stingă ar fi alergat prin trupul ei. Am urmat cursul de apă. De unde izvora nu am reuşit să aflu, drumul se închidea, a trebuit să mă întorc, să însoţesc curgerea aceea care, aşa cum am spus, licărea în răstimpuri. Nu puteam să disting pereţii, lumina era prea slabă sau stânca din care erau făcuţi era prea întunecată. Îi pipăiam în răstimpuri şi mi se părea că degetele mele ghicesc încrustate semne străvechi cioplite în piatră. Scurgeri fără nume se prelingeau şi alcătuiau mici pârâiaşe care se uneau cu râul de-a lungul căruia mergeam. Coboram tot mai mult, străbăteam un întreg labirint, bănuiam bifurcări ale drumului, galerii noi se deschideau şi dinspre ele aerul pulsa încet ca şi cum animale fabuloase populau acele tainiţe subpământene. Mă gândeam la cuvintele îngerului, la lumea din care venise atât de neaşteptat, la cerul aflat undeva deasupra şi la galeriile care pornesc de la suprafaţa sa către Argumentul Absolut al lumii. Poate şi cerul este străbătut de râuri care curg invers şi, dacă un călător rătăcit le-ar urma, ar putea atinge Divinitatea.

Lumea subterană şi lumea cerească se oglindesc una în cealaltă, îmi spuneam. Mă aşteptam să găsesc din clipă în clipă un locuitor al acelui labirint îngropat, cineva care să mă scoată din întunericul pe care ochii mei nu erau capabili să-l străpungă. Ce putea semnifica un înger prăbuşit? Un înger care nu mai poate zbura? Unde să se ascundă?

Restul îl ştiţi, domniile voastre. Acestea au fost faptele. Aţi dat dovadă de multă bunăvoinţă ascultându-mă. Şi, poate tot domniile voastre ar putea să mă lămurească dacă îngerul meu a găsit cale de ieşire din lumea subterană. Sunt semne care mă fac să cred că ştiţi mai multe decât mine despre acest lucru. Nu ar mai fi nimic de adăugat decât că tot ce v-am spus este purul adevăr.

Ei bine, mă veţi trece înapoi râul?